

ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİNDEN HABERLER

Hüseyin TOSUN

2008 YILINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN ETKİNLİKLER

Atatürkçü düşüncesi, Atatürk ilke ve inkılâplarını bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak, yaymak ve bu konularda yayımlar yapmak amacıyla kurulmuş olan Atatürk Araştırma Merkezi, Başta Valilikler olmak üzere, Kamu kurum ve kuruluşları, Üniversiteler, sivil toplum örgütleri ile işbirliği halinde konferans, panel, sempozyum vb. faaliyetler gerçekleştirmektedir. Merkezimiz, Ocak- Aralık 2008 tarihleri arasında toplam 23 etkinlik gerçekleştirmiştir. 2008 Etkinlik tablosu ektedir.

Bu etkinliklerin önemli olanlarından bazıları şunlardır:

125.YAŞINDA CELAL BAYAR

(15 Mayıs 2008/ Ankara)

Üçüncü Cumhurbaşkanımız Celal Bayar doğumunun 125.yılında Ankara'da Merkezimiz ve Türkiye İş Bankası'nın katkılarıyla 15 Mayıs 2008 tarihinde Devlet Konuk Evi'nde düzenlenen toplantı ile anıldı.

Saygı duruşu ve İstiklal Marşımızın okunmasıyla başlayan anma toplantısında, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanı ve Atatürk Araştırma Merkezi Başkan Vekili Prof.Dr.Sadık Tural, Nilüfer Gürsoy, Türkiye İş Bankası Genel müdürü Ersin Özince ve 9.Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel birer açılış konuşması yaptılar.

Konuşmaları takiben Celal Bayar konulu ilk doktora çalışması yapan Prof.Dr.M.Akif Tural ile Bayar konusunda kitapları bulunan tarihçi İsmet Bozdağ'a *onur ve şükran belgesi* verildi. Arkasından oturumlara geçildi. Prof.Dr.Tuna Taner'in yönettiği birinci oturumda Dr.Tülay Duran, *Bayar ve Kurtuluş Savaşı*, Prof.Dr.Hikmet Özdemir, *3.Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın Atatürk ve Laiklik Konularındaki Hassasiyetleri* konulu birer tebliğ sundular.

Daha sonra başlayan ikinci oturumu Prof.Dr.Emin Gürsoy Naskali yönetti. Prof.Dr.Yahya Sezai Tezel, *Türkiye'de Bankacılık 1923-1938*, Mehmet Arif Demirel, *Bayar ve 1934, 1937 ve 1938 Yılları Kalkınma Planları* konulu birer konuşma yaptılar.

Öğle tatilinden sonra başlayan Üçüncü oturumda ise Bayar'ın Türkiye'de bıraktığı İzler konusu ele alındı. Mehmet Arif Demirel'in yönettiği oturumda Mehmet Dülger, *Bayar ve Demokrat Parti*, Prof.Dr.Akile Gürsoy, *Celal*

Bayar'ın Demokrasi Anlayışı, Dr.Melih Aktaş, Bayar ve Dış Politika, Me-te İ. Özcanoğlu, Bayar'ın Türkiye'de Bıraktığı İzler konulu konuşmalar yapıldılar. Prof.Dr.Sadık Tural'ın kapanış konuşmasıyla program sona erdi.

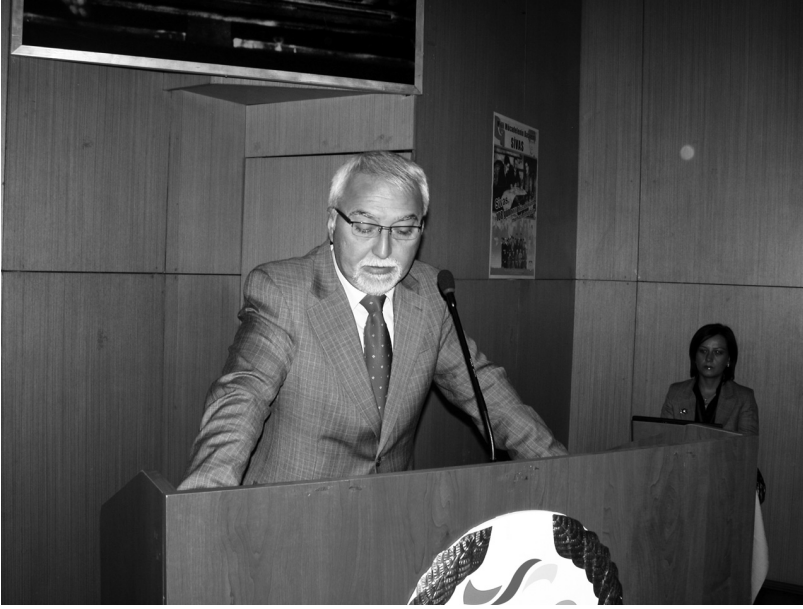

Anma toplantısından görüntüler

SİVAS KONGRESİ'NİN YURTIÇİ VE YURTDIŞINDAKİ YANSIMALARI PANELİ

(3 Eylül 2008 / Sivas)

Kongre Haftası kutlamaları çerçevesinde 3 Eylül 2008 tarihinde Sivas'ta *Sivas Kongresi'nin Yurtiçi ve Yurtdışındaki Yansımaları* konulu bir panel düzenlendi. Merkezimiz, Cumhuriyet Üniversitesi ve Sivas Valiliğiince ortaklaşa düzenlenen panel, Ticaret ve Sanayi Odası Konferans Salonunda saat 10.00'da Saygı Duruşu ve İstiklal Marşımızın okunmasıyla başladı. Daha sonra Açılış konuşmalarına geçildi. Açılış Konuşmalarını, Merkezimiz Başkanı Prof. Dr. Cezmi Eraslan, Cumhuriyet Üniversitesi Rektörü Prof.Dr. İlyas Dökmetaş, Sivas Belediye Başkanı Sami Aydın ve Sivas Valisi Veysel Dalmaz yaptılar. Sivas protokolü, halkı, öğretim üyesi, öğretmen ve öğrencilerinin katıldığı panelde ilk konuşmayı yapan Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı Prof.Dr.Cezmi Eraslan “Türk milletinin kuruluşu ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun kararının verildiği bu güzel beldede bulunmaktan dolayı memnuniyetini belirterek sözlerine başladı. Sayın Eraslan; “Her zerresi şehit kanlarıyla bezeli bu cennet vatan üzerinde tek millet, tek bayrak ve tek devlet olarak sonsuzluğa ulaşmanın en temel vasıtasının insanlığımızın tarih bilincinin kuvvetli olmasına bağlı olduğu, millî hafızayı daima taze ve diri tutmanın bu noktadaki önemi son derece açıktır. Son derece hassas bir coğrafyada yaşıyoruz, bu coğrafyada tekrar tekrar sahneye konulan bir senaryo sözkonusu. Rejisi aktörleri farklı olsada hedefi aynı. Yüce Türk Milleti'nin birliğini, düzenini bozmaya yönelik senaryolarla şimdiye kadar olduğu gibi, bundan sonrada başa çıkacağımıza olan inancımı yenilemek istiyorum. Bu inançta yalnız olmadığımı, bu inancın umumi olduğunu, bizler ve bizlerden sonraki nesillere de şirayet edeceğini, bu devamlılık içinde ilim adamı, siyaset adamı, bu milletin mutluluğuyla ilgili her safhada elini taşın altına koymuş cumhuriyet vatan-daşı olmuş her bireyin katkıları, eliyle, diliyle, yüreğiyle ve bütün benliğiyle katkıları olduğuna, olacağına bütün benliğimle inancımı ifade etmek istiyorum” diye konuştu. Açılış konuşmalarının ardından “Sivas Kongresi'nin Yurtiçi ve Yurtdışındaki Yansımaları” konulu panele geçildi. Merkezimiz başkanı sayın Eraslan'ın yönettiği panele Prof.Dr.Adnan Sofuoğlu, *Sivas Kongresine Giden Süreç*, Doç.Dr.Selma Yel, *Sivas Kongresi'ne Dışardan Bakışlar*, Doç.Dr.Haluk Selvi, *Sivas Kongresine İçerden Bakışlar* başlıkla değerlendirilmelerini aktardılar.

Sivas Kongresi'nin Yurtiçi ve Yurtdışındaki Yansımaları Panelinden görüntüler

TÜRK İNKILÂBÎ'NA BAKIŞLAR SEMPOZYUMU

(27-28 Ekim 2008 / Ankara)

Cumhuriyetimizin İlanın 85., Harf İnkılabı'nın 80., Atatürk'ün Ebediyete intikalinin 70.yıldönümleri, Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Tarih Kurumu, Türk Dil Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezi başkanlıklarınca ortaklaşa olarak Ankara'da Türk Dil Kurumu konferans salonunda 27-28 Ekim 2008 tarihlerinde Türk İnkılabına Bakışlar konulu sempozyum gerçekleştirilerek anıldı. Saat 10.00'da Saygı duruşu ve İstiklal Marşımızın okunmasının arkasından, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu başkanı Prof. Dr. Sadık Tural'ın Açılış Konuşması ile başladı. Arkasından Şair Semih Seren "Gazi Paşam ve Mustafa Kemal Paşa" adlı henüz yayınlanmamış şiirini okudu.

Birinci Gün Birinci Oturumda "Atatürk'ten Günümüze Cumhuriyetin İlim Politikaları ve Müesseseler" incelendi. Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kurucu Başkanı Suat İlhan'ın yönettiği oturumda Prof.Dr.Nükhet Yetiş, Prof.Dr.Mustafa Kaçar ve Doç.Dr.Sevtap Kadioğlu birer bildiri sundular.

Öğle tatilinden önce yer alan ikinci oturumda ise *80. Yıldönümünde Harf İnkılabı* konusu incelendi. Türk Dil Kurumu Başkanı Prof. Dr. Haluk Akalın'ın yerine Prof. Dr. Recep TOPARLI'nın yönettiği oturumda Prof. Dr. Hamza Zülfikar, Prof. Dr. Mustafa Öner, Doç. Dr. Dilek Batislam birer bildiri sundular.

Öğleden sonraki süreçte yer alan Üçüncü Oturumda *Atatürk'ten Günümüze Türkiye'de Tarih ve Tarihçilik* konusu işlendi. Türk Tarih Kurumu başkanı Prof. Dr.Ali Birinci'nin yönettiği oturumda Prof.Dr.Özer Ergenç, Prof. Dr. Ahmet Yaşar Ocak, Doç. Dr. Ahmet Nezihi Turan, Doç. Dr. Mehmet Özden birer bildiri sundular.

Birinci günün son oturumu olan Dördüncü Oturumda ise *Atatürk Dönemi Kültür Politikalarına Bakışlar* konusu ele alındı. Prof. Dr. Osman Horata'nın yönettiği oturumda Prof. Dr. Haşim Karpuz, Prof. Dr. İsmail Doğan, Doç. Dr. Mehmet Akgül, Yrd. Doç. Dr. Levent Bayraktar, Yrd. Doç. Dr. Ali Atayığit birer bildiri sundular.

İkinci gün ilk oturumda *Atatürk'ten Günümüze Laiklik ve Demokrasi* konusu ele alındı. Prof. Dr. Reşat Genç'in yönettiği oturumda Prof. Dr.

Etem Ruhi Fığlalı, Prof. Dr. İhsan Güneş, Prof. Dr. Süleyman Beyoğlu ve Prof. Dr. Mehmet Saray birer bildiri sundular.

İkinci gün ikinci oturumda ise *Atatürk'ten Günümüze Cumhuriyetin Dış Politikası* tartışıldı. Prof. Dr. Utkan Kocatürk'ün yönettiği oturumda Prof. Dr. Ali Arslan, Prof. Dr. Zekeriya Kurşun, Doç. Dr. Hikmet Öksüz ve Doç. Dr. Halil Bal birer bildiri sundular.

Her oturumun sonunda 15 dakikalık bir zaman dilimi tartışmalara ayrıldı.

Oturumların sonunda Atatürk Araştırma Merkezi başkanı Prof. Dr. Cezmi Eraslan, Türk Tarih Kurumu Başkanı Prof. Dr. Ali Birinci, Atatürk Kültür Merkezi Başkanı Prof. Dr. Osman Horata kapanış ve değerlendirme konuşması yaptılar.

Türk İnkılabına Bakışlar Sempozyumundan görüntüler

Türk İnkılabına Bakışlar Sempozyumundan görüntüler

Türk İnkılabına Bakışlar Sempozyumundan görüntüler

VEFATININ 35.YILDÖNÜMÜNDE İSMET İNÖNÜ VE DÖNEMİ SEMPOZYUMU

(22 Aralık 2008 / Malatya)

İkinci Cumhurbaşkanımız İsmet İnönü vefatının 35.yılında memleketi Malatya’da Merkezimiz, İnönü Vakfı ve İnönü Üniversitesi Rektörlüğü işbirliğinde 22 Aralık 2008 Pazartesi günü İnönü Üniversitesi Kongre ve Kültür Merkezi’nde düzenlenen sempozyumla anıldı.

Merkezimiz başkanı Prof.Dr.Cezmi Eraslan, İnönü Vakfı Başkanı Özden Toker, İnönü Üniversitesi Rektörü Prof.Dr.Cemil Çelik ve Malatya Valisi Halil İbrahim Daşöz birer açılış konuşması yaptılar. Arkasından oturumlara geçildi. Merkezimiz başkanı Prof.Dr.Cezmi Eraslan’ın yönettiği birinci Oturumda Özden Toker; *Babam İsmet İnönü*, Prof.Dr.Utkan Kocatürk; *İsmet İnönü’nün hatıraları Üzerine Bir Değerlendirme*, Gülsün Bilgehan; *lider İnönü* konulu konuşmaları ile yer aldılar.

Daha sonra başlayan ikinci oturumu ise Merkezimiz kurucu başkanı Prof.Dr.Utkan Kocatürk yönetti. Prof.Dr.Mustafa Yılmaz; *İngiliz Kamuyunda Lozan Görüşmeleri*, Prof.Dr.Nuri Köstüklü; *Birinci Dünya Savaşı’nda Şehit Olan Malatyalılar* ve Cemal Avcı; *Lozan’dan Ankara’ya İsmet İnönü* konularında bildiriler sundular.

Öğleden sonraki süreçte yer alan üçüncü oturumu İnönü üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof.Dr.Süheyla Ünal yönetti. Başkent üniversitesinden Prof.Dr.Ünsal Yavuz; *Çok Partili Demokrasiye Geçiş ve Sonrasında İsmet Paşa*, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Temuçin Faik Ertan; *İnönü’nün Sovyetler Birliği Gezisi* ve Doç.Dr.Ahmet Demirel; *İnönü’nün Not Defterleri Üzerine* konularında birer bildiri sundular.

Dördüncü oturum ise Prof. Dr. Ünsal Yavuz tarafından yönetildi. Yrd. Doç. Dr. Ali Atayığit; *İnönü Dönemi Kültür politikaları*, Yrd. Doç. Dr.Süleyman Tüzün; *İnönü Döneminde Dış Türkler Tartışmaları* ve Yrd. Doç. Dr. Sabit Duman; *Jonson Mektubu ve İnönü* konularında bildiriler sundular.

Dört oturum olarak düzenlenen sempozyumda toplam 12 bildiri sunuldu. Bu bildiriler ile İsmet İnönü’nün liderliği, Lozan’da ve İkinci dünya Savaşı sırasında yürüttüğü diplomasi ve etkileri ile döneminde uygulanan kültür politikaları ve dış Türkler tartışmaları bilimsel bir ortamda incelendi.

Her oturumun sonunda 15 dakikalık bir zaman süreci tartışmalara ayrıldı.

İsmet İnönü ve Dönemi Sempozyumundan görüntüler

İsmet İnönü ve Dönemi Sempozyumundan görüntüler

CUMHURİYET DÖNEMİNDE DEMİRYOLLARI SEMPOZYUMU

(18 Aralık 2008, Ankara)

Merkezimizce Ankara’da Türk Dil Kurumu Konferans Salonunda Cumhuriyet döneminde Demiryolları Sempozyumu gerçekleştirildi. 18 Aralık 2008 Perşembe günü saat 10.00’da Saygı duruşu ve İstiklal Marşımızın okunuşunun ardından, Merkezimiz başkanı Prof.Dr.Cezmi Eraslan, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demir Yolları Genel Müdürü Süleyman Karaman, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu başkanı Prof.Dr.Sadık Tural, Ulaştırma Bakanı Sayın Binali Yıldırım ve Devlet Bakanı Sayın Prof.Dr.Mehmet Aydın birer açılış konuşması yaptılar.

Arkasından Birinci Oturuma geçildi. Prof Dr.Cezmi Eraslan’ın yönettiği oturumda Prof.Dr.Metin Hülagü, *Cumhuriyet Öncesi Osmanlı Demiryollarına Genel Bir Bakış*, Prof.Dr.Ünsal Yavuz, *Cumhuriyet Dönemi Demiryolları Politikası*, Mukaddes Arslan, *Milli Mücadele Tarihimizde Demiryolları ve Demiryolcular* konulu bildiriler sundular.

İkinci Oturumu ise Prof.Dr.Temuçin Faik Ertan yönetti. Dr.Seyfi yıldırım, *Cumhuriyet Döneminde Demiryollarının Gelişiminde Etkili Olan Faktörler*, Yrd. Doç. Dr. Fatih Mehmet Dervişoğlu, *Cumhuriyet Dönemi Demiryolu Tarihinde Bir Şahsiyet: Nuri Demirağ*, Yrd.Doç.Dr.Ayla Efe, *Rayların Altında Kalan Makus Talih: Değişen Eskişehir* konulu bildirilerini sundular. Arkasında Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü tarafından bir sunum yapıldı. Daha sonra Demiryolları müzesi’ne gezi yapılarak program tamamlandı.

Cumhuriyet Döneminde Demiryolları Sempozyumundan görüntüler

Cumhuriyet Döneminde Demiryolları Sempozyumundan görüntüler

2008 YILINDA YAYINLANAN KİTAPLAR

Merkezimiz kurulduğu tarih olan 1983'den bugüne kadar yayınlarıyla dikkat çeken bir kurum olmuştur. İlk yıllarda Atatürk'ün kendi eserlerinden *Nutuk*, *Söylev ve Demeçler*, *Tamim Telgraf ve Beyannameler* ile birlikte Atatürkçü düşüncenin içeriğine yönelik telif eserler yayınlamıştır. Bu yayınların ardından Merkezimiz çalışma alanına giren konularda araştırma, inceleme ve analize yönelik kitapları ve makaleleri ilk basımı olmak şartıyla yayınlamaya devam etmiş ve etmektedir. 2008 yılında Merkezimiz tarafından 14'ü yeni, 10 tanesi tıpkı basım, 3 sayı Merkezimiz Süreli yayını olan Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi olmak üzere toplam 27 adet kitap yayımlanmıştır. Basımı yapılan yeni kitapları kısaca aşağıda tanıtılmaktadır.

Yeni Çıkan Kitaplar

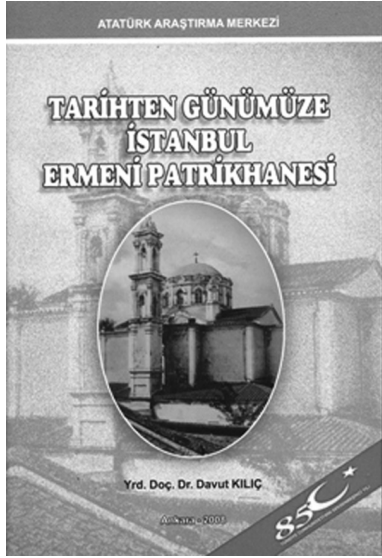

1908-1912 Osmanlı Meclis-i Mebusanı'nın Faaliyetleri ve Demokrasi Tarihimizdeki Yeri

Yrd.Doç.Dr.Kenan OLGUN

Eser; dönemin siyasî olayları ışığında meclisin yapısını, faaliyetlerini inceleyerek adeta okuyucuya Osmanlı Devletindeki demokrasi uygulamaları ile Türkiye Cumhuriyeti'ndeki uygulamaları kıyaslama imkanı sunmaktadır. Bugüne kadar 1908 meclisinin oluşumunu sağlayan seçimler bir çok araştırmalara konu olmasına rağmen, meclisin yapısı ile ilgili yeterli bir çalışma yapılmamıştır.

Gerek oluşumu, gerekse çalışmalarını itibarıyla Türk demokrasi tarihinde önemli bir yere sahip olan Meclis-i Mebusan çok partili ilk seçimler sonucunda oluşmuş olup etnik guruplara da temsil imkanı tanımaktaydı. Adeta günümüz iktidar-muhalefet ilişkilerinin şekillenmesinin temelini oluşturduğu bu dönemin incelenmesine katkı sağlayan önemli bir çalışma olarak, Girişi takiben beş bölüm, değerlendirme ve Eklerden oluşmaktadır.

Tarihten Günümüze İstanbul Ermeni Patrikhanesi

Yrd.Doç.Dr.Davut KILIÇ

Bugüne kadar Ermeniler pek çok sempozyum, kongre, panel vb. faaliyetlerin konusu olmuş, haklarında çok çeşitli eserler yazılmıştır. Ancak bu çalışmaların büyük bir çoğunluğunu siyasî tarih içerikli çalışmalar oluşturmuştur. Oysa ki Ermeni toplumu ve Ermeni tarihi üzerine araştırma yapan herkesin üzerinde birleştiği nokta Ermeni toplumunun mevcudiyetinin “Er-

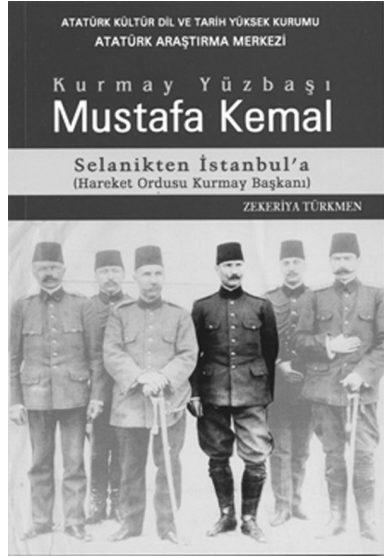
meni Klisesi” ile var olduğu fikridir. İşte bu gerekçe ile hazırlanan bu eserde, Osmanlı Ermenilerine ait olan Patrikhanenin tarihi ve Osmanlı yönetimi ile olan ilişkileri incelenmektedir. Eserde; genelde İstanbul Ermeni Patrikhanesi ve müntesiplerinin, Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti içerisinde ne gibi dönemlerden geçerek dini ve sosyal hayatlarını günümüze kadar nasıl devam ettirdiklerini, özelde ise İstanbul Ermeni Patrikhanesi'nin tarihi temellerini, devletle olan münasebetlerini anlama ve izah etmeyi hedefleyerek, devletin modernleşme çabalarının ve Fransız İhtilali ile gelişen milliyetçilik akımlarının İstanbul Ermeni Patrikhanesi ve bağlı kurumlarına yapmış olduğu etkileri dini ve sosyal boyutuyla tarihi bir çerçeveye oturarak ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu çalışmada, esas itibariyle İstanbul Ermeni Patrikhanesi ve bağlı kurumlarına endeksli din adamları, amiralar, esnaflar, aydınlar, komitacılar ve Ermeni toplumunun katmanlarını oluşturan Kilise mensuplarının dini etnisiteden, etnik-ulusal topluma dönüşme çabası ele alınarak, Osmanlı Ermenilerinin grup içi yaşantıları ve Patrikhaneye bağlı kurumların sekülerleşme sürecini günümüze kadar getirilmektedir. Eserde ele alınan konular ve meselelerin daha köklü ve sistematik sonuçları günümüz ve geleceğe ışık tutacaktır. Eser, Girişi takiben 6 bölüm ve eklerden oluşmaktadır.

Gizli Belgelerde Mustafa Kemal Vahdettin ve Kurtuluş Savaşı

Prof.Dr.Selahi R.SONYEL

Eser; Türk tarihinin en tehlikeli ve aynı zamanda en parlak dönemini oluşturan Türk İstiklal Savaşı'nın eşsiz önderi Mustafa Kemal Paşa ile çok eleştirilen son Osmanlı padişahı VI. Mehmet Vahdettin'i gizli belgelere dayalı olarak incelemektedir. Mustafa Kemal ve Vahdettin'in o günlerdeki tutumları, görüşleri ve faaliyetleri hakkında bilgiler verilmekte ve özellikle Vahdettin'in kendi yurduna ve milletine ihanet edip etmediği konusu açıklığa kavuşturulmaya çalışılmaktadır. Ancak eserde Vahdettin'in hain olduğuna ya da olmadığına dair açık bir yoruma yer verilmemektedir. Özellikle genç kuşakların kendi tarihlerini iyice bilmeleri gerekçesinden hareketle hazırlanan eserde, Vahdettin'in hain olup olmadığı hususuna okuyucunun kendisinin karar verebilmesine yardımcı olmak amaçlanmaktadır.

Kurmay Yüzbaşı Mustafa Kemal

Zekeriya TÜRKMEN

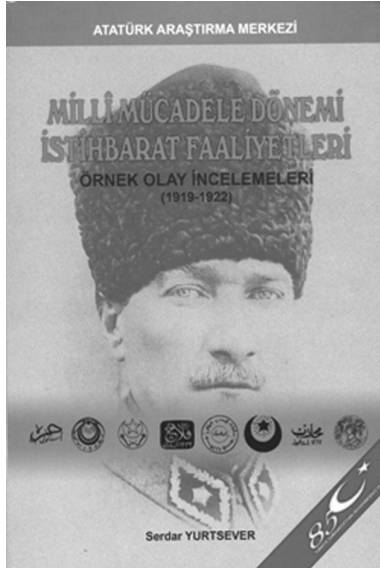
31 Mart Olayı hakkında ülkemizde bilimsel anlamda yapılan çalışmaların azlığı ve konunun yüzeysel olarak pek çok eserde işlenmiş olmasına rağmen 13 Nisan 1909 tarihinde İstanbul'da ortaya çıkan bu gerici ayaklanmanın bastırılmasında önemli rolü üstlenen Hareket Ordusu ve onun sevk ve idaresinde önemli bir görev üstlenmiş olan Kurmay Yüzbaşı Mustafa Kemal'in faaliyetleri hakkında ayrıntılı bir çalışma yapılmadığı gerekçesiyle kaleme alınan araştırmada; 31 Mart isyanını bastıran Hareket Ordusu ve bu ordunun Birinci Mürettep Tümen Kurmay Başkanı olarak önemli bir görev üstlenmiş olan Kurmay Yüzbaşı Mustafa Kemal'in faaliyetleri birinci elden arşiv belgelerine dayalı olarak ortaya konulmaktadır. İlk baskısı 1999'da Genelkurmay ATASE Başkanlığınca yapılmış olan çalışma, *Atatürk'ün Not Defterleri* ve konuyla ilgili yapılan son araştırmalar ve tespit edilen yeni bilgi ve belgelerin ilavesiyle tekrar gözden geçirilerek ele alınmış ve genişletilmiştir. ATASE Başkanlığınca yayımlanmış olan *Atatürk'ün not Defterleri*'nden birinci cilt bu çalışmada ayrıntılı değerlendirilmektedir. Eserin Ekler kısmında kurmay Yüzbaşı Mustafa Kemal'in Hareket Ordusu'yla ilgili olan kendisine ait özel not defterinin günümüz Türkçe'sine çevirisi ile örnek olması açısından önemli görülen sayfaların fotokopilerine yer verilmektedir.

Mustafa Necati'nin Söyledikleri

Tülay Alim BARAN

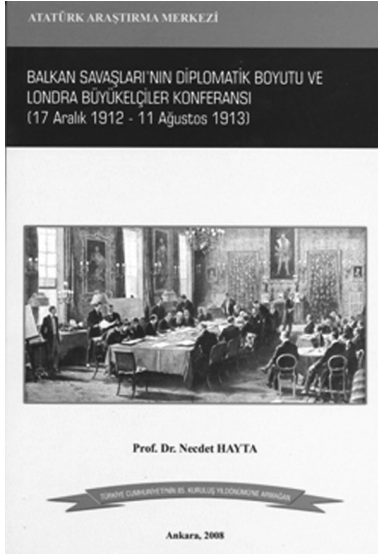
Mustafa Necati, Millî Mücadele'nin bütün zor koşullarına rağmen ortaya çıkan ateşli bir hatip ve yazar olup, cumhuriyet döneminin değişik bakanlıklarında özellikle Milli Eğitim Bakanlığı'nda yaptığı çalışmaları ile dikkat çekmiş kısa yaşamında, inkılap çocuklarına örnek olacak kadar temiz ve dolgun bir şahsiyettir. Mustafa Necati'nin Söyledikleri adlı bu çalışmada; Milli Mücadele yıllarından ölümüne kadar, önce bağımsızlık Savaşı'nın, daha sonra Cumhuriyet döneminin etkin çalışmanı durumunda bulunan bu önemli ismin, tamamını olmasa bile çoğunluğa yakın bir oranda düşündükleri ortaya konulmaktadır. Kısa biyografisinin ardından, Millî Mücadele yıllarından başlayarak ölümüne kadar olan yazıları ve konuşmaları ele alınmaktadır. Bu manada onun mütarekedeki yazılarının yer aldığı *Ahenk Gazetesi*, Balıkesir'de arkadaşlarıyla çıkardığı *İzmir'e Doğuru* ile *Hayat Dergisi*'nde yer alan yazılarına ve konuşmalarına yer verilmektedir. Çalışmanın oluşturulması için yararlanılan kaynakların çoğunluğunu Osmanlıca metinler oluşturduğundan dönemin dili, ortaya çıkabilecek anlam kaybını önlemek için herhangi bir sadeleştirme yapılmadan kullanılmış ve okuyucuya yardımcı olmak amacıyla kitabın arkasında metinde geçen Osmanlıca kelimelerin bir kısmının Türkçe karşılıklarını içeren bir sözlük yer almaktadır.

Millî Mücadele Dönemi İstihbarat Faaliyetleri Örnek Olay İncelemeleri (1919-1922)

Serdar YURTSEVER

Millî Mücadele sürecinde muharebe alanında olduğu gibi istihbarat sahasında da çetin mücadeleler yaşanmıştır. Bu çalışmada; Millî Mücadele dönemindeki istihbarat faaliyetlerinde rol alan grup, cemiyet ve resmi teşkilatlarımızın yapmış oldukları istihbarat çalışmaları, mümkün olduğu kadar münferit olay bazına indirgenerek toplanan haberlerin hangi birim / grup tarafından kimler vasıtasıyla nerede, ne zaman ve nasıl toplandıkları / elde edildikleri toplanan haberlerin, ilgili yerlere hangi haberleşme yöntemleriyle ulaştırıldıkları, gönderilen haberler neticesinde, varsa yapılan analiz ve alınmış tedbirlerin nasıl ortaya konulduğu belirlenmeye çalışılarak, yabancı istihbarat servislerine karşı koyma ve mukabil karşı tedbirler için neler yapıldığının tespitiyle, istihbarat faaliyetlerinin o günkü işleyişine ışık tutulması amaçlanmaktadır. Ayrıca istihbarat kavramı ve gerekliliği, nitelikleri, metotları, çeşitleri, kaynakları ile istihbarat çalışmalarında kullanılan bazı terimlerin açıklamaları verilerek, örnek olay anlatımlarının anlaşılır hale getirilmesi sağlanmaktadır. Örnek olay incelemeleri kapsamında ise Türk tarafınca icra edilen 60 olaya, yabancı istihbarat servislerine ilişkin 40 olay ve karşılıklı olarak gerçekleştirilen istihbarat ve istihbarata karşı koyma çalışmalarına ait altı olay ele alınmakta ve değerlendirilmektedir.

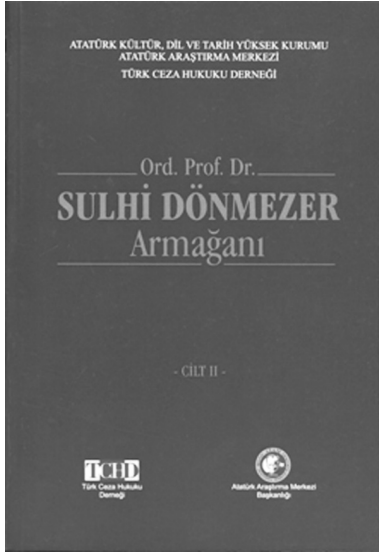

Balkan Savaşlarının Diplomatik Boyutu ve Londra Büyükelçiler Konferansı (17 Aralık 1912-11 Ağustos 1913)

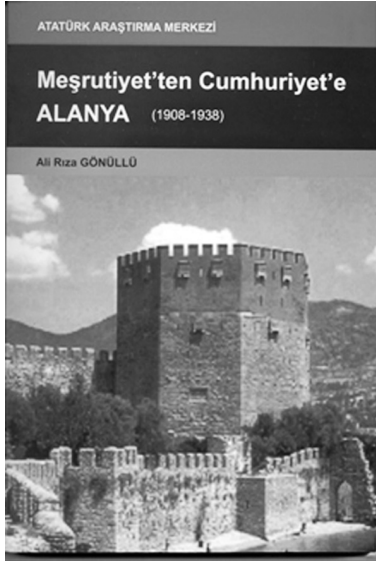
Prof. Dr. Necdet HAYTA

Balkan Savaşları ile ilgili araştırmalar yayınlanmış ancak bunların çoğunluğu askeri yönüyle sınırlı kalmıştır. Kitabın konusunu oluşturan Balkan savaşlarının diplomatik boyutu bir çok eserde tam anlamıyla değerlendirilmemiştir. Bu eksiği gidermek için hazırlanan eser Necdet Hayta tarafından kaleme alınmıştır. Eserde; Balkan Savaşları esnasında ağır yenilgiler alan Osmanlı Devleti ve ortaya çıkardığı yeni siyasî durum karşısında büyük devletlerin ortak bir politika takip etmek suretiyle hem Balkanlardaki yeni stratejiyi belirlemek, hem de aralarında doğabilecek anlaşmazlıklara engel olmak ve gerektiğinde müdahale edebilmek için birlikte düzenledikleri ve toplam 8 ay süren Büyükelçiler Konferansının ayrıntıları incelenmektedir. Bu eser, gerek konferans sırasında gerekse konferans sonrasında alınan kararların etkilerinin günümüzde de görülmesi açısından önem taşıması nedeniyle incelenmesi gereken bir çalışmadır.

**Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer
Armağanı II Cilt**

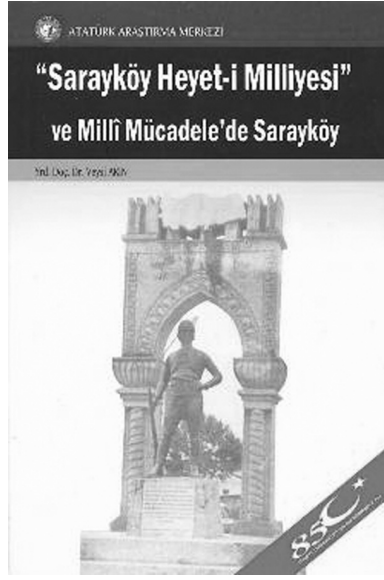
Sulhi Dönmezer Atatürk'ün laik hukuk ve laik cumhuriyet idealini samimiyetle benimsemiş, devletimizin devamlılığının yorulmaz savunuculuğunu yapmış bir aydın idi. Merkezimiz ve Türk Ceza Hukuku Derneği işbirliğinde, Atatürk Araştırma Merkezi Bilim Kurulu Üyeliği ve Atatürk ve Sosyal Değişme Bilim ve Uygulama kolu başkanlığı da yapmış olan Ord.Prof.Dr.Sulhi Dönmezer'e Armağan kitabı yayınlamıştır. 1000 sayfa-yı aşan ve iki ciltten oluşan bu eser; Türk Ceza Hukuku Derneği üyeleri, İçişleri Başkanlığı, Adalet Bakanlığı'nda görevli bürokratlar, Yargıtay'daki yargıçlar ve savcılar, çeşitli barolardaki avukatların yazdıkları makalelerden oluşmaktadır. Ülkemizde görev yapmış ve yapmakta olan pek çok siyasetçi, hukukçu, idareci, bilim adamının anılarını kapsayan yazılar ve bilimsel makalelerle Dönmezer hoca bir kere daha yaşatılmaktadır.

Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e Alanya (1908 - 1938)

Ali Rıza GÖNÜLLÜ

1908-1938 yılları arasında Alanya Kazası'nın sosyal, kültürel ve ekonomik yapısını incelemek süretiyle, Türk toplumunu yakından ilgilendiren, bu iki tarih arasında Alanya şehrinin görüntüsünü ortaya koymak amacıyla kaleme alınmıştır. Eser, Giriş'i takiben üç bölümden oluşmaktadır. Giriş'te Alanya'nın tarihi 1908 yılına kadar özetlenmektedir. Alanya'nın sosyal, kültürel ve ekonomik hayatı sırasıyla II.Meşrutiyet'in İlanından I.dünya Savaşı'na Kadar (1908-1918), Milli Mücadele Döneminde (1919-1922), Cumhuriyetin İlk yıllarında (1923-1938) olmak üzere üç bölüm halinde incelenmektedir.

“Sarayköy Heyet-i Milliyesi” ve Milli Mücadele’de Sarayköy

Yrd.Doç.Dr.Veysi AKIN

Sarayköy, Yunanlıların 15 Mayıs 1919’da İzmir’i işgal etmelerine tepki gösteren kazaların başında gelmektedir. Nitekim 17 Mayıs 1919’da kasabada bir miting düzenlenmiş, İtilaf Devletleri’nin İstanbul’daki mümessillerine protesto telgrafları çekilmiş ve ayrıca bir “heyet-i milliye” kurularak millî mukavemet ateşi yakılmıştır. Sarayköy heyet-i milliyesi, bölgede kurulan ilk heyetler arasındadır. Heyet, kurulduğu ilk günden gönüllü yazarak, Sarayköy müfrezesi ve cephesinin teşekkülünü sağlamış, Nazilli ve Aydın’ın kurtuluşunda rol oynamıştır. Batı Anadolu kongrelerine katılmış ve bu kongrelerde alınan kararları kendi bölgesinde uygulayarak birlik ve beraberliğin sağlanmasında üstüne düşen vazifeyi yerine getirmiştir. Bu eser Sarayköy’ün Millî Mücadele’deki yerini ortaya koymak amacıyla hazırlanmış olup Girişi müteakip dört bölümden oluşmaktadır.

EKLER

ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ BAŞKANLIĞI
2008 YILI ETKİNLİK TAKVİMİ

TARİH	ETKİNLİĞİN ADI	KONUŞMACILAR	YER / İŞBİRLİĞİ
22 Aralık 2008	Vefatının 35. Yılında İsmet İnönü ve Dönemi Sempozyumu	<p style="text-align: center;">AÇILIŞ KONUŞMALARI Prof.Dr.Cezmi ERASLAN Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı Özden TOKER İnönü Vakfı Başkanı Prof.Dr.Cemil ÇELİK İnönü Üniversitesi Rektörü Halil İbrahim DAŞÖZ Malatya Valisi</p> <p style="text-align: center;">I.OTURUM BAŞKAN: Prof.Dr. Cezmi ERASLAN Özden TOKER: <i>Babam İsmet İnönü</i> Prof.Dr.Utkan KOCATÜRK: <i>İsmet İnönü'nün</i> <i>Hatıraları Üzerine</i> <i>Bir Deneme</i> Gülsün BİLGEHAN: <i>Lider İnönü</i></p> <p style="text-align: center;">II.OTURUM BAŞKAN: Prof.Dr.Utkan KOCTÜRK Prof.Dr.Mustafa YILMAZ: <i>İngiliz</i> <i>komuoyunda Lozan</i> <i>Görüşmeleri</i> Prof.Dr.Nuri KÖSTÜKLÜ: <i>Birinci</i> <i>Dünya Savaşı'nda</i> <i>Şehit Olan Malatyalılar</i> Yrd.Doç.Dr.Cemal AVCI: <i>Lozan'dan</i> <i>Ankara'ya İsmet İnönü</i></p>	İnönü Üniversitesi MALATYA

		<p>III.OTURUM BAŞKAN:Prof.Dr. Süheyla ÜNAL Prof.Dr.Ünsal YAVUZ: <i>Çok Partili demokrasiye Geçiş ve Sonrasında İsmet Paşa</i> Prof.Dr.Temuçin Faik ERTAN: <i>İnönü'nün Sovyetler Birliği Gezisi</i> Doç.Dr.Ahmet DEMİREL: <i>İnönü'nün Not Defterleri Üzerine</i> IV.OTURUM YÖNETEN:Prof.Dr. Ünsal YAVUZ Yrd.Doç.Dr.Ali Ata YİĞİT: <i>İnönü Dönemi Kültür Politikaları</i> Yrd.Doç.Dr.Süleyman TÜZÜN: <i>İnönü Döneminde Dış Türkler Tartışmaları</i> Yrd.Doç.Dr.Sabit DUMAN:<i>Johnson Mektubu ve İnönü</i></p>	
18 Aralık 2008	Cumhuriyet Döneminde Demiryolları Sempozyumu	<p>AÇILIŞ KONUŞMALARI Prof.Dr.Cezmi ERASLAN Atam Başkanı Süleyman KARAMAN TCDD Genel Müdürü Binali YILDIRIM Ulaştırma Bakanı Prof.Dr.Mehmet AYDIN Devlet Bakanı I.OTURUM YÖNETEN: Prof.Dr.Cezmi ERASLAN Prof.Dr.Metin HÜLAGÜ:<i>Cumhuriyet Öncesi Demiryollarına Genel bir Bakış</i> Prof.Dr.Ünsal YAVUZ: <i>Cumhuriyet Dönemi Demiryolları Politikası</i></p>	Türk Dil Kurumu Konferans Salonu ANKARA

		<p>Mukaddes ARSLAN: <i>Milli Mücadele Tarihimizde Demiryolları ve Demiryolcular</i></p> <p>II.OTURUM YÖNETEN: Prof.Dr. Temuçin Faik ERTAN Dr.Seyfi YILIDIRIM: <i>Cumhuriyet Döneminde Demiryollarının Gelişiminde Etkili Olan Faktörler</i> Yrd.Doç.Dr.Fatih Mehmet DERVİŞOĞLU: Cumhuriyet Dönemi Demiryolu Tarihinde Bir Şahsiyet: Nuri Demirağ Yrd.Doç.Dr.Ayla EFE: <i>Rayların Altında Kalan Makus Talih: Değişen Eskişehir</i> TCDD Genel müdürlüğü Sunumu</p>	
25 Kasım 2008	Atatürk İlke ve İnkılap Tarihi Konferans	Mukaddes ARSLAN	Başbakanlık Hazine Müşteşarlığı ANKARA
31 Ekim 2008	Osmanlı'dan Günümüze Cumhuriyet Süreci Panel	Prof.Dr.Süheyla ÜNAL Prof.Dr.Cezmi ERASLAN Doç.Dr.Sabit DUMAN	İnönü Üniversitesi MALATYA
27-28 Ekim 2008	Türk İnkılâbına Bakışlar Sempozyum	<p>Yöneten:E.Korg.Suat İLHAN Prof.Dr.Nüket YETİŞ Prof.Dr.Mustafa KAÇAR Doç.Dr.Sevtap KADIOĞLU</p> <p>II.Oturum Yöneten:Prof.Dr Recep TOPARLI Prof.Dr.Hamza Zülfikar Prof.Dr.Mustafa ÖNER Doç.Dr.Dilek BATISLAM</p> <p>III.Oturum Yöneten:Prof.Dr.Ali BİRİNCİ Prof.Dr.Özer ERGENÇ Prof.Dr.Ahmet Yaşar OCAK</p>	Türk Dil Kurumu Konferans Salonu ANKARA

		<p>Doç.Dr.Ahmet Nezih TURAN Doç.Dr.Mehmet ÖZDEN Doç.Dr.Yunus KOÇ IV.Oturum Yöneten:Prof.Dr.Osman HORATA Prof.Dr.Haşim KARPUZ Prof.Dr.İsmail DOĞAN Doç.Dr.Mehmet AKGÜL Yrd.Doç.Dr.Levent BAYRAKTAR Yrd.Doç.Dr.Ali ATAYİĞİT V.Oturum Yöneten:Prof.Dr.Reşat GENÇ Prof.Dr.Ethem Ruhi FIĞLALI Prof.Dr.İhsan GÜNEŞ Prof.Dr. Süleyman BEYOĞLU Prof.Dr.Mehmet SARAY VI.Oturum Yöneten :ProfDr.Utcan KOCATÜRK Dr.Bilal N.ŞİMŞİR Prof.Dr.Ali ARSLAN Prof.Dr.Zekeriya KURŞUN Prof.Dr.Hikmet ÖKSÜZ Doç.Dr.Halil BAL Değerlendirme Prof.Dr.Cezmi ERASLAN Prof.Dr.Osman Horata Prof.Dr.Ali Birinci</p>	
24 Ekim 2008	Cumhuriyetin İlanı Konuşma	Mukaddes ARSLAN	Polis Radyosu ANKARA
19 Eylül 2008	Atatürk'ün Giresun'a Gelişinin 84. Yıldönümü Panel	Prof.Dr.Cezmi ERASLAN Prof.Dr.Dursun Ali AKBULUT Prof.Dr.Nevin Yurtsever ATEŞ Doç.Dr.Mehmet OKUR	Giresun Üniversitesitesi Rektörlüğü GİRESUN

3 Eylül 2008	Sivas Kongresi'nin Yurtiçi ve Yurtdışındaki Yansımaları Paneli	Prof.Dr.Cezmi ERASLAN Prof.Dr.Adnan SOFUOĞLU Doç.Dr.Haluk SELVİ Doç.Dr.Selma YEL	Sivas Valiliği, Cumhuriyet Üniversitesi SİVAS
14 Temmuz 2008	Gelir Uzman Yardımcısı Adaylarının Temel Mesleki Eğitim Kursunda Atatürk İlke ve İnkılapları Konularında Konferans	Doç.Dr.Derviş KILINÇKAYA	Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı ANKARA
11 Temmuz 2008	Gelir Uzman Yardımcısı Adaylarının Temel Mesleki Eğitim Kursunda Atatürk İlke ve İnkılapları Konularında Konferans	Doç.Dr.Derviş KILINÇKAYA	Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı ANKARA
2 Haziran 2008	Mustafa Kemal Atatürk'ün Bilim ve Sanata Verdiği Önem Konferans	Doç.Dr.Derviş Kılınçkaya	Çubuk Kaymakamlığı ANKARA
22 Mayıs 2008	19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı ve Gençlik Haftası Konferans	Doç.Dr.Derviş Kılınçkaya	Kastamonu Valiliği KASTAMONU
15 Mayıs 2008	125.Yaşında Celal Bayar'ı Anma Toplantısı	Prof.Dr.Sadık TURAL Nilüfer GÜRSOY Ersin ÖZİNCE Süleyman DEMİREL I.Oturum Başkan:Prof.Dr. Tuna TANER Dr. Tülay DURAN Prof.Dr.Hikmet ÖZDEMİR 2.Oturum Başkan:Prof. Dr. Emine GÜRSOY -NASKALİ	Devlet Konukevi ANKARA

		Prof.Dr.Yahya Sezai TEZEL Mehmet Arif DEMİRER 3.Oturum Başkan:Mehmet Arif DEMİRER Mehmet DÜLGER Akile GÜR SOY Dr.Melih AKTAŞ Mete İ. OZCAOĞLU	
2-6-23 Mayıs 2008	Uzman Yardımcılarının Temel Mesleki Eğitim Kursları için “Atatürk İlkeleri ve İnkıpları” Konulu Eğitim	Doç.Dr.Derriş KILINÇKAYA	Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığı ANKARA
18 Nisan 2008	Yahya Kemal yılı Münasebetiyle Şiir Dili Açısından Yahya Kemal Konferans	Prof.Dr.Sadık TURAL	Karadeniz Teknik Üniveristesi TRABZON
3 Mart 2008	Kariyer Meslek Memurları İçin Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi İntibak Eğitimi	Yrd.Doç.Dr.Gülseren AKALIN	Başbakanlık ANKARA
23 Şubat 2008	Atatürk'ün Silah Arkadaşı Ali Çetinkaya'nın Doğumunun 130. Vefatının 60.Yıldönümü Anma Paneli	Prof.Dr.Sadık TURAL Prof.Dr.Utkan KOCATÜRK Zeki DİLEK Oktay ŞİMŞEK	Merkezimiz ve Afyonkarahisar ve İlçeleri Derneği İşbirliğinde ANKARA
15 Şubat 2008	Sömürgeciliğin ve Sömürgecilerin Tuzakları Nasıl Bozuldu Konferans	Prof.Dr.Sadık TURAL	Yozgat Belediye Başkanlığı YOZGAT
10 Şubat 2008	Ord.Prof.Dr.Sulhi Dönmezer'i Anma Toplantısı	Prof.Dr.Sadık TURAL	İSTANBUL
18 Ocak 2008	Milli Bütünleşme Açısından Atatürkçü Düşünce	Prof.Dr.Sadık TURAL Prof.Dr.Utkan KOCATÜRK	Giresun Valiliği GİRESUN